

V veselji rajskem vsa kipí,
Ko gleda čudež ta;
In čudo materi pové,
S tolažbo jo navdá.

In mnogokrat je to povest
Vže Berta právila,
In meni tudi ráдостna
Jo je povédala.

Verujte mi, če stářišem
Hvaležen je otrok,
Imá Marija rada ga
In rad imá ga Bog.

Fr. Krek.

Zlata ptičica.

(Pripovedka.)

Slavko je imel sestrice, Zorico po imenu. Drug drugega sta zelo ljubila, in starišem sta bila poslušna na vsako besedo. Drug brez drugega bi ne bila mogla jesti niti piti, tudi igrati bi se ne bila mogla, če bi ne bila vedno skupaj. Bratec ni nikoli razžalil sestrice, a sestrice je negovala brateca, kakor neguje mati svoje nežno dete. Tudi njiju stariši so se zelo radovali, da se otroka tako lepo umejeta in rada imata.

Nekega dne je Zorica naglo obolela. Bratec Slavko se joče ter vedno hodi okolo Zoričine posteljice. Vsak čas jo vpraša, ako jej je vže kaj odleglo, ter jo prosi, naj mu pové, če morda česa želi. Obljubljuje jej, da jej hoče, kadar ozdravi, narediti to in óno, ter jo vedno poprašuje, če bode vže kmalu zopet zdrava. Vsak večer je molil k Bogu, da bi mu ozdravil preljubo sestrice.

Oče so mnogo trošili na zdravnika in zdravila, a mati so vse noči prebdeli pri posteljici bolne hčerke, ali ljubi Bog je vse drugače obrnil. Za nekoliko dni je umrla Zorica. Dobri roditelji zdaj niso več imeli nežne hčerke in tudi bratec Slavko ni imel več ljubeznive sestrice. O kako sta jokala oče in mati, a najbolj se je jokal ubogi Slavko. In zakopali so nežno Zorico. Bratec je britko žaloval ter po vrtu, gozdu in livadah iskal najlepših cvetic, da bi je nosil na pokopališče in ž njimi kinčal Zoričin grobek. Kadar koli je nesel cvetice na pokopališče, vselej je molil k Bogu, jokal se in žaloval po sestrici, kakor bi jo hotel oživetiti in iz groba priklicati.

*

*

*

Bil je krasen poletni večer. Slavko se je zopet spominjal svoje mrtve sestrice in molil za njo ož tako gorko . . . gorko . . .

V tem hipu začuje prekrasno petje in zdi se mu, kakor bi to petje prihajalo iz vrta. Takój hití na vrt, od kodar se je slišalo petje, in -- o čudo! na veji nekega drevesa ugleda prekrasno zlato ptičico. Slavku se ptičica zelo dopade, ker zna tako sladko in prijetno peti ter jo želi vjeti. Naglo skoči v hišo, prinese mrežico, s katero se ptičice lové, razpné jo, nastavi vabo, a on se skrije za grm, da bi počakal in videl, ali se bode zlata ptičica vjela ali ne. Ptičica zagleda vabo, vzletí na njo, kavsne s kljunčkom po njej, mrežica se

sproži, in — zlata ptičica se vjame. Veselo skoči Slavko izza grma, vzame ptičico v roko, rahlo jo pogladi in reče: „O ne boj se me, ptičica zlata! Lepo hočem zate skrbeti a ti mi bodeš zato lepo pela in me razveseljevala. Zatorej nikar se me ne boj, ptičica moja zlata!“

In glej čuda! Ptičica izpregovori in pravi: „Pusti me, pusti, dobri moj Slavko! Ako me izpustiš, hočem ti povedati, kje je tvoja sestra Zorica.“ — „Ali ti morda veš za mojo sestrico? Nù povej mi, povej, kje je moja ljuba sestra,“ reče veselo Slavko.

Zlata ptičica si s kljunčkom izpuli zlato peresce iz peroti, podá peresce Slavku in mu reče: „S tem perescem pojdi daleč tjà v zeleni gozd. Pojdi takó daleč, da ne bodeš več slišal zvonov zvoniti iz domačega zvonika. Kadar prideš tjà, našel bodeš veliko votlino v sivem skalovji. Ničesar se ne boj, in kar naravnost pojdi v votlino! Notri so trojna vrata: železna, srebrna in zlata. Vrata so zaklenjena, ali kakor hitro se jih dotakneš z mojim perescem, odprla se ti bodo in prišel bodeš do svoje sestrice Zorice.“ To rekši, zapela je ptičica in odletela.

Slavko takój otide v gozd. Šel je daleč in daleč po gozdu, tako daleč, kjer ga še nikoli poprej ni bilo. Slišal je zvonovè iz domačega zvonika, zatorej je šel še dalje in dalje. Kolikor globokeje je bil v gozdu, toliko slaběji je postajal glas domačih zvonov, dokler se tudi ta glas ni popolnem izgubil. Tega je bil Slavko zeló vesel, ker je vedel, da je zdaj vže na ónem kraju, kjer je votlina, skozi katero se pride do njegove sestrice Zorice. Veselo se ozrè na okoli in glej! ondù med gostim drevjem in grmovjem ugleda votlino. Takój krene proti njej. V votlini je bila gosta temà in zeló je bilo strah ubozega Slavka. Ali kadar se je spomnil ljube sestrice, bal se ni nobenega strahú in pogumno je stopal dalje. Tipal je z rokama okolo sebe in zatípal železna vrata. Ko se jih dotakne z zlatim perescem, takój se mu odpró. Šel je dalje skozi vrata in prišel v drugo še večjo votlino, ki je bila mnogo svetlejša od prve. Gre dalje in pride do srebrnih vrat. Vrata so bila zaprta, ali takój se mu odpró, ko se jih pritakne z zlatim perescem. Zdaj pride v tretjo svitlo votlino, kjer so bila zlata vrata. Tudi teh se pritakne z zlatim perescem in tudi ta se mu odpró.

Ko stopi skozi vrata, bil je na velikem širokem polji. Nekoliko dalje idoč, pride pred velikansko jezero, kateremu ni bilo nikjer videti kraja. Rad bi bil jezero obhodil, ali ni mogel, ker je bilo preveliko. Zatorej sede na breg in premišljuje, kaj mu je storiti.

Ne dolgo in v hipu začuje prekrasno petje. Slavko posluša in zdi se mu, da postaja petje vedno glasneje. V daljavi na jezeru se zdaj prikaže veliko število ladjic. Ladjice so se približale in Slavko zapazi v njih veselo družbo deklic krasotic. Slavko si je takój mislil, da tukaj mora biti tudi njegova sestra. Vže so ladjice priplule do brega in Slavko se je čudil krasoti neznanih mu deklic: vse so imele zlate lasé in so bile v srebrnih oblekah. Ladjice so bile podobne velikim bisernim školjkam.

Jedna iz med deklic vpraša Slavka, kaj da išče tukaj.

„Iščem sestro Zorico,“ odgovori Slavko.

„Tvoje sestrice ni med nami; ona je še jako daleč od tukaj. Nù ako želiš, prepeljemo te preko jezera in ti pokažemo pot do tvoje sestrice.“

Kdo bi bil tega bolj vesel kakor Slavko! Naglo skoči v jedno ladjico in deklice krasotice zaveslajo od brega. Vso pot po jezeru so lepo pele. Dolgo so se vozili a končno vender dospeli na drugo stran jezera. Slavko brž skoči iz ladjice na suho ter hiti dalje po poti, ki je bila posuta s samim srebrnim peskom.

Ni še dolgo hodil, kar ugleda, kako se ne daleč od njega nekaj blesti. Zdi se mu, da je drevo od samega suhega zlata. In ni se varal. Za malo časa je bil vže v prekrasnem vrtu, v katerem je raslo različno sladko ovočje, kakeršnega Slavko še nikoli ni videl. Vsako ovočno drevo je imelo srebrno listje, a rodilo je same zlate plodove. Okolo dreves so cvetele prekrasne cvetice. Tudi takih cvetic Slavko poprej še nikoli ni videl. Steblo jim je bilo srebrno, listi zlati, in po cvetji se je blestelo, kakor jutranja rōsa, samo drago kamenje in biseri. Okolo dreves so letale zlate ptičice, ravno take, kakeršna ona, ki mu je bila dala zlato peresce.

Slavko gre dalje in zopet zapazi veliko število deklic krasotic. Zdelo se mu je, kakor da bi bil v raji. Deklice so prelepo pele in z biserno vodo zalivale prekrasne cvetice, druge si so spletale šopke, a tretje si s šopki kitile svoje zlate lasé. In same zlate ptičice so priletavale deklicam na glave, rame in roke. Deklice so vprašale Slavka, kdo je in zakaj je tu sem prišel. Slavko jim je odgovoril, da si išče Zorico.

„Res je tvoja sestrica tukaj pri nas, ali ravno zdaj je ni med nami. Pojdi malo dalje, ondu jo najdeš.“

Slavko gre dalje. Zdajci se mu nekaj zasveti pred očmi. Pred seboj vidi veliko palačo od samega zlatá; bila je pokrita s srebrno streho. Čudeč se tej prikazni, pride do zlate palače. Nadejal se je, da tukaj gotovo najde Zorico. Stopi po prekrasnih stopnicah in pride do zlatih vrat. Vrata se mu odpró in zdaj se mu še le prikaže nov svet, podoben nebeškemu raju. Ves osupel je stal poleg vrat. Malo po malo se je začel vender zavedati.

Bila je to velika, zeló velika dvorana, okinčana z zlatom, biseri in dragimi kámeni ter raznolikimi prekrasnimi in lepo dehtečimi cveticami. Dvorana je bila polna dečkov in deklic krasotic. Vse je po dvorani vrvelo, pelo in se igralo, négovalo in milovalo. Slavko je zagledal tudi svojo sestrico Zorico. Ves vesel je priskočil k njej in jo začel objemati in poljubovati. Tudi Zorica je objela in poljubila svojega bratca. Oba sta bila zdaj srečna.

Vesela družba potegne zdaj tudi Slavka v svoje kolo, in tudi on mora ž njimi igrati, peti, plesati in skakati. Kadar se je vže do sita naigral, spomnil se je, da mora Zorico domóv k materi peljati; zatorej jej reče:

„Sestrica draga! Zdaj morava domóv, ker te mati vže težko pričakujejo. Vedno so žalostni, od kar nas si zapustila; noč in dan se jočejo pó tebi. Pojdi, greva k materi! O kako bodo veseli!“

„Jaz ne morem domóv, Slavko moj dragi,“ reče mu Zorica. Morala bi poprej prositi našo kraljico za dovoljenje.“

„Nu pa me pelji k njej,“ reče Slavko, „prostiti jo hočem jaz, da te pusti.“

Zorica prime bratca za roko in ga pelje skozi mnogo prekrasnih dvoran naravnost pred kraljico. Kraljica je sedela na prestolu, ki se je odseval kakor solnce; obleka jej je sijala od samih sijajnih zvezd, a na glavi jej je blestela krona.

Ko kraljica Zorico ugleda, vpraša jo: „Koga si, hčerka ljuba, tu sèm k meni pripeljala?“

„To je moj bratec Slavko,“ reče Zorica.

„Nu, Slavko, pridi bliže sèm k meni,“ reče mu kraljica.

Slavko stopi bliže; kraljica ga prime za roko in rahlo pogladi po licu.

„In čimu si prišel k meni?“ vpraša ga kraljica.

„Prišel sem po sestrico Zorico,“ odgovori Slavko.

„Tvojej sestrici je tukaj pri meni lepše in boljše, nego li domá,“ reče kraljica.

„Dà, dà, to vidim, da je njej tukaj lepše, ali jaz ne morem biti brez nje.“

„Sinek moj dragi! ali ona ne more nikoli več od tukaj,“ reče mu kraljica.

Zdajci se začne Slavko jokati in jokajoč prosi kraljico, naj mu pusti Zorico.

„Jaz ne morem biti nikakor brez nje,“ jecljá Slavko. „Vedno se jočem po njej. Pa tudi moja mila mati nimajo mirú ne pokoja, odkar nas je zapustila Zorica. Jočejo se noč in dan po njej. Prosim, lepo prosim, dajte mi Zorico nazaj, ako ne, moja ljuba mati bodo umrli od žalosti.“

Kraljica pogleda brata in sestrico ter reče naposled: „Zorica! ali bi rada šla z bratcem?“

„Rada, o rada, pa samó za toliko časa, da bi videla in potolažila svojo dobro mater. Rekla bi jim samó to, kako je meni tukaj lepo in dobro, in takój bi se povrnila.“

Na to reče kraljica: „Ker tako zelo ljubiš svojo mater, bodi ti svobodno in pojdi domóv, da jo vidiš in potolažiš, a toliko mi glej, da se mi skoraj povrneš. In ti, Slavko, tukaj imaš sestrico, da jo popelješ k materi.“

O koliko veselje za dobrega Slavka! Takój prime Zorico za roko in jo pelje domóv.

Peljal jo je skozi prelep vrt in prišla sta do jezera, preko katerega so ju prepeljale deklice krasotice, šla sta preko velikega polja skozi zlata, srebrna in železna vrata, potem skozi gozd in — prišla sta naposled domóv k preljubej materi. Kadar Slavko mater zagleda, vže iz daleč jim naproti zavpije: „Mama draga! našel sem Zorico. Evo je, poglejte!“

* * *

In stegnil je Slavko roki po zraku, kakor bi hotel objeti milo si sestrico. Ali žal! . . . nikogar ni . . . povsod temá in grobna tišina! . . .

Slavko se prebudi ter ne vidi nikogar okolo sebe. Tipa z rokama na vse strani in vidi, da leži v svojej postelji.

Siromak je sanjal, da je našel in domóv pripeljal sestrico.

Spoznávši, da so bile vse to le sanje, bitko se je razjokal, da nima sestrice.

Mati, ki so slišali njegov jòk, rekli mu so: „Utoláži se, Slavko, utoláži se in ne jokaj, sestrica ti je šla v nebesa . . .

(Iz „Hrvatske Omladine“ preložil Iv. Tomšić.)